МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Проблеми модернізації України

Випуск 1 (48), 2025

Київ
2025

УДК 330-339; 321.7; 159.9
М58

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 28.05.2025)

Редакційна колегія:
С. В. Храпатий (голова), д-р фіз.-мат. наук, проф.
І. А. Семенець-Орлова, д-р наук з держ. упр., проф.
Я. М. Раєвська, д-р психол. наук, проф.
С. О. Лисенко, д-р юрид. наук, проф.
А. І. Федосов, д-р мед. наук, проф.
М. І. Зубрицький, д-р. юрид. наук
О. М. Гордієнко, канд. техн. наук
В. І. Меджебель (*Чуєнко*), канд. юрид. наук
Л. М. Крива, канд. істор. наук
І. М. Капеліста (виконавчий редактор), канд. наук з держ. упр.
Є. Я. Черняк

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Міжрегіональна Академія управління персоналом.
М58 Наукові праці МАУП. Проблеми модернізації України / редкол.: С. В. Храпатий (голова) [та ін.]. Вип. 1 (48). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 686 с. Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику висвітлено матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції "Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності" (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 20–22 травня 2025 р.).

Наведено тези доповідей учасників науково-практичної конференції МАУП з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

Видається з 2001 року.
Періодичність: 1 раз на квартал.
Засновник: *ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом".*
УДК 330-339; 321.7; 159.9

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2025

О. Д. Гудзинський, М. О. Жуковський
Інтелектуально-креативний потенціал менеджменту бізнесових соціально-економічних систем 48

О. А. Сливка
Нові тренди та виклики ринку праці України 49

Т. Ю. Яременко
Організаційно-правові засади державного управління у сфері надання соціальних послуг населенню 52

М. П. Бачинський
Цифрові виклики та управлінські механізми забезпечення якості освіти: формування стійкої освітньої системи 54

Л. О. Карбовська, С. В. Скрипцов
Управління побутовими відходами для забезпечення сталого розвитку 57

Н. Й. Радіонова
Імплементація штучного інтелекту в механізм управління розвитком публічного сектору: міжнародно-правовий досвід та вітчизняна практика 59

О. О. Божко
Організація рекреаційного туризму в Україні через співпрацю з місцевими громадами 61

К. Г. Кононенко
Туризм для всіх: інклюзивний підхід у новій соціальній реальності 63

О. О. Кіндрат
Роль державно-приватного партнерства у вирішенні трилеми сфери енергетики — безпека, доступність і сталий розвиток 66

Г. В. Джегур
Цифровізація як каталізатор соціально-економічного розвитку громад 69

М. В. Оліховська, В. Я. Оліховський
Система управління підприємством та інноваційні напрями її раціоналізації 71

Л. В. Беззубко, Б. І. Беззубко
Напрями вдосконалення методичних підходів до розробки стратегій відновлення 74

В. В. Круглов
Розвиток партнерства публічного та приватного секторів для підвищення ефективності публічного управління 76

Б. В. Бешлей
Сучасні концепції облікового забезпечення управління збутовою діяльністю дистриб'юторських підприємств 78

Л. О. КАРБОВСЬКА
канд. екон. наук, доц., професор кафедри маркетингу
Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу
Міжрегіональної Академії управління персоналом

С. В. СКРИПЦОВ
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти "доктор філософії" (Phd)
Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу
Міжрегіональної Академії управління персоналом

УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Неналежні методи утилізації відходів перешкоджають прогресу в напрямку комплексного управління твердими відходами в домогосподарствах. Знання поточних практик та сприйняття управління твердими побутовими відходами необхідне для прийняття точних рішень у напрямку переходу до більш сталого підходу.

Побутові відходи — це відходи, що утворюються в результаті щоденної діяльності домогосподарств, і їх часто називають сміттям. Ці відходи можуть включати харчові залишки, пакувальні матеріали, папір, пластик, скло, метал та інші матеріали. Якщо ці відходи з будинків, квартир та подібних місць не утилізуються належним чином, вони можуть спричинити забруднення навколишнього середовища, пошкодження ґрунтових та водних ресурсів, забруднення повітря та проблеми зі здоров'ям.

Дуже важливо, щоб побутові відходи були належним чином включені до процесу переробки. У цьому процесі, який є цінним як з точки зору захисту чистоти навколишнього середовища, так і з точки зору сталого розвитку, нам необхідно мати індивідуальні та громадські плани щодо твердих побутових відходів та іншого сміття.

В Україні щорічно утворюється до від 180 до 500 млн т твердих побутових відходів, з них перероблювані побутові відходи складають 17–21 % — це відходи, які не підлягають переробці або рекуперації. Такі відходи часто містять речовини, що можуть завдати шкоди природі чи навколишньому середовищу.

Поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ) в Україні здійснюється переважно шляхом відкритого скидання відходів — видалення відходів у спеціально відведені місця та об'єкти через нижчі капітальні, експлуатаційні та експлуатаційні витрати порівняно з іншими методами утилізації. Так, частка видалених відходів у спеціально відведені місця та об'єкти склала у 2021 році — 58,56 %, у 2022 році — 50,01 %, у 2023 році — 60,17 % (див. табл.).

Цей підхід також не передбачає відповідного покриття, збору газу та збору та очищення фільтрату, що створює численні проблеми забруднення навколишнього середовища та несе загрозу здоров'ю населення.

Закон України "Про управління відходами" від 20.06.2022 № 2320-IX, передбачає запровадження дієвих механізмів щодо діяльності, пов'язаної із запобіганням або зменшенням обсягів утворення відходів, їх збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, утилізацією та видаленням, знешкодженням та захороненням, а також

Динаміка показників утворення побутових відходів та поводження з ними у 2021–2023 рр. в Україні, тис. т

Показники	Рік			Темп зміни до попереднього року, %	
	2021	2022	2023	2023 до 2022 рр.	2022 до 2021 рр.
Обсяг утворених побутових відходів	492663	203357	176102	41,28	86,60
Обсяг утилізованих /відновлених відходів	107328	58983,2	39168,2	54,96	66,41
Частка, %	21,79	29,00	22,24	133,09	76,69
Обсяг спалених відходів	983	795,6	901	80,94	113,25
Частка, %	0,20	0,39	0,51	195,00	130,77
Обсяг видалених відходів у спеціально відведені місця та об'єкти	288516	101698	105957	35,25	104,19
Частка, %	58,56	50,01	60,17	85,40	120,32

Джерело: побудовано авторами на основі [1].

з відверненням негативного впливу відходів на навколишнє природне середовище та здоров'я людини на території України [2].

Отже, для зменшення твердих побутових відходів необхідне управління, яке полягає в такому:

Оцінка побутових відходів та комплексна ідентифікація типів відходів дозволяє ефективно їх сортувати та утилізувати.

Важливу роль в ефективному управлінні твердими відходами відіграє сортування та розділення. Отже, слід налаштувати сортувальні контейнери та навчити членів домогосподарства сортуванню та розділенню.

Одним із ключових кроків у ефективному управлінні твердими відходами вдома є зосередження на зменшенні їх утворення. Зменшенню утворення відходів сприяють оптові закупівлі та предмети багаторазового використання.

Повторне використання та перепрофілювання предметів може значно зменшити кількість відходів, що утворюються в наших домівках.

Ефективне управління твердими відходами починається вдома з правильного поводження з органічними відходами. Компостування — це ключове рішення для зменшення кількості відходів, які потрапляють на звалища та сприяють забрудненню навколишнього середовища.

Незважаючи на зручність звичайних продуктів, вкрай важливо обирати екологічно чисті альтернативи, щоб зменшити кількість відходів та мінімізувати вплив на навколишнє середовище.

Пластик став значною екологічною проблемою через свою небіорозкладність та шкідливий вплив на дику природу й екосистеми. Щоб зменшити кількість пластикових відходів слід уникати одноразового пластику, такого як: поліетиленові пакети, пляшки для води та столові прибори.

Важливо навчати та впливати на оточуючих — забезпечити людей інформацією, необхідною для позитивного впливу на довкілля та створення сталого майбутнього для прийдешніх поколінь. Пропагуючи сталий розвиток у суспільстві, можливим є створення хвильовий ефект, який призведе до більш екологічно свідомої спільноти.

Джерела

1. Відходи / Навколишнє природне середовище / Економічна статистика. *Державна служба статистики*. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_rosl_zb.htm. (дата звернення: 03.05.2025).
2. Про управління відходами. Закон України. Із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.12.2022 № 2849-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text.

Н. Й. РАДІОНОВА

д-р екон. наук, проф., БІММ при МАУП, м. Бориспіль
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8855-2963

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРУ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА

Сьогодення характеризується швидким зростанням значущості інформаційних технологій. Штучний інтелект поступово перетворюється з технологічної новинки на системний інструмент, здатний змінити принципи функціонування управлінських структур. Серед можливостей штучного інтелекту, які вдало використовують у різних сферах слід зазначити: швидкий аналіз великих баз даних, побудову прогнозних моделей для управління ризиками, застосування сценаріїв розумної логістики, ефективність застосування Чат-ботів для клієнтської підтримки, автоматизація бухгалтерських завдань, оцінку кредитоспроможності, оптимізацію реклами, тощо [4, с. 19]. Широкі можливості штучного інтелекту слід використовувати для оптимізації розвитку публічного сектору та нівелювання проблемних моментів.

Професор Андріяш В. І. наголошує, що публічна сфера містить ряд проблем, зокрема [1, с. 12]:

- недостатньо налагоджена система надання державних послуг громадянам;
- висока ймовірність зловживання службовим становищем;
- низький рівень цифрової безпеки;
- корупція, тощо.

Отже, використання штучного інтелекту може сприяти більш ефективному розвитку публічного сектору за різними напрямами (див. табл.). Серед основних, найбільш важливих напрямів застосування штучного інтелекту було обрано: автоматизацію адміністративних процесів, прозорість та антикорупційний ефект та підтримку прийняття рішень.

Розглянемо вітчизняну практику та закордонний досвід застосування штучного інтелекту за зазначеними напрямами. Отже, за автоматизацією адміністративних процесів, громадяни України широко застосовують мобільний застосунок “Дія” що використовує елементи штучного інтелекту для автоматичного заповнення форм, перевірки документів і обробки запитів громадян, визначення найбільш популярних сервісів, виявлення потенційних потреб громадян через поведінкову аналітику. Ці